

Illuſtris & Reuerendi
DOMINI
Nicolai Mariæ
ESTENSIS
Epilcopi Hadrieniſis
ORATIO
pro conſanguineo ſuo
INCLYTO
Hercule Eſtenſi
FERRARIAE
Duce Secundo.

INE
4754

Almshaus & Rendant

JOMINI

Nicol. Maria

STENSIS

Episcopi Paderbornensis

ORATIO

pro collegiis suis

INCIPITO

Mariae Effendi

FERRARIAE

Duce Secundo

msb 5295176

Julius Capellus Spoletinus doctissimo
uiro Lucae Ripae Ferrariensi litteratorumq;
patrono optimo. S.P.D.

Crispi ad te Ripa mi optime superiorib⁹ di
ebus de candidissima illa oratione qua Ni
colaus Maria Estensis noster pontifex Ha
driensis obediētia scilicet xpiano more pre
standae gratia in publico (sic. n. appellant) consistorio
habuit ad Alexandrum. vi. Pont. max. pro consanguin
neo suo generoso Hercule Estensi Ferrariē Duce secun
do. Quibus quidem litteris ut memini quom tibi eam
(ut par erat) non solum meo; uerum omnium litterato
rum iudicio satis laudauerim; uolui in fidem testimo
niumq; litterarum; quam mentis acie conceperas; oculo
rum etiam pupulis recognoscere. Mea igitur opera
cum epistola ad Pontificē presertim quom a multis eti
am clarissimis uiris efflagitaretur imprimendam eden
damq; curauit (id enim mihi illustris dominus & ame
ni profecto uir ingenii Hercules Varanus ille noster;
qui ut scis is studiis summopere delectatur Hadriensis
collega hinc proficiscens iniunxit atq; ut in me potest
demandauit) tibiq; & tanti pontificis familiarissimo &
omnium id genus patrono optimo mittendam studui
Utinam autem & gestus ipsos honestissimos & graui
tatem; & facundiam; & uenustatem; & illam deniq; hu
mana longe augustiorem maiestatem qua dicendo pre
se tulit exprimere potuissem. Ripa mi optime poteran

das ille quidem sententias ut cenſeo non numerandas ar
bitratus totus hercule dulcis: totus grauis: totus amcen⁹
totus breuis & facundus: totus lucidus: totus ſuauiſ: to
tus candidus: totus deniq; latinus Romanuſq; fuit. Ni
hil rude: nihil moleſtum: nihil barbarum: nihil intempe
ſtiuum: nihil obſcurum: nihil inconcinnum: nihil pro
lixum: nihil demum ut pleriq; hodie ſiue aſſentandi ſiue
oſtentandi gratia eo potiffimum loco ſolent: aut ſuper
uacuum: aut uerboſum attulit. Doctis omnibus Cardi
nalibus cunctis: ſacroſancto Senatu apoſtolico uniuer
ſo: ipſiq; ſummo pont. in primis gratioſus atq; non uul
gariter laudatus. Quid plura clarorū oratorum ſine con
trouerſia oim ſententia palmam reportauit. Gratabere
itaq; illuſtriſſimo Principi: domui Eſtenſi omni: Ferra
riarūq; uniuerſæ: ob tot tantarūq; Pontificis noſtri Hadri
enſis uirtutes laudeſq; innumeras: non ſine maxima eo
rum gloria aethernū Hercule duraturas. Vale & Cam
pellum tuū ipſi Pontifici noſtro: illuſtriq; dño Herculi
Varano etiā atq; etiā cōmenda: orationem ipſam (ſi pla
cet) amicis oibus impartire. uale iteget me ut facis ama.

¶ Nicolaus Maria Eſtenſis epus Hadrienſis
Alexandro. vi. Pont. max. S. P. D.

Onuenerat Beatiffime pater inter huius ſan
ctiffimi foederis principes ut clariffim⁹ Re
giae maieltatis orator id dicēdi munus ſuſci
peret: ageretq;. Sed neſcio quo factum eſt.

77
Postea quā ad sanctitatē tuam aduentauimus ut unius-
cuiusq; potētatus orator partes suas ageret. Itaq; uisum
est illustrissimo Principi meo Herculi Estēsi beatitudi-
nis tuæ filio ac clienti deditissimo hanc prouintiā mihi
demādare. quapropter humilis summpere rogo oroq;
sanctitatem tuam me excusatū habeat: si non talē apud
tuā beatitudinē habuero orōnem qualē & illa postula-
ret: & tam amplissimo loco cōueniret. Misi igit̄ eā qua
lēcunq; (ut uoluit) sanctitati tuæ: Si quid aut̄ in ea erra-
ti forte positū incuriose fuerit: censuræ subiiciat̄: & non
mihi: sed t̄p̄is angustis rogo ascribatur. Cōmendo me
etiam atq; etiam sanctitati tuæ quam deus opt. max. ad
uota foelicitet.

¶ Nicolai Mariæ Estēsis ep̄i Hadriensis Orō: pro
Generoso Hercule Estensi Ferrariæ Duce sc̄do: In
publico consistorio habita ad Alex. vi. Pont. max.

Nemini sane mihi uideri debet beatissime pa-
ter: si in ip̄o dicendī primordio exalbescam
uehemēterq; cōmouear ac toto penitus cor-
pore cōtremiscam Sumus etenim in conspe-
ctu amplissimorū patrum: inter sacrosanctæ Romanæ
ecclie cardines firmissimos: inter ip̄a mūdi lumina corā
pontifice maximo: quem iesu xp̄i uicariū iure: meritoq;
& dicimus & affirmamus. Veri dei locum interris (om-
ni penitus hæsitatione sublata) obtinentem. Quem
perinde ac sanctum quoddam NVMEN colimus:

omnes: ueneramur: adoramus. Postularet equidē & locus hic amplissimus beatissime pater: & nostræ legationis officium ut innumeras ac pene infinitas uirtutes tuas in medium adduceremus. Quæ si pro dignitate recēsendæ enarrandęq; forent: non breuī & extemporalī oratione: quali mihi ut te non latet beatissime pater repente & præter omnium expectatiōē utendum est explicari possent: sed exquisitam sibi facundiam: longissimum tempus: & grande proculdubio uolumē exposcerent: uerum quoniam ab alijs & clarissimis quidem oratoribus magnifice & copiose satis pro tempore celebratæ sunt: longiori sermoni parcendum esse duximus. Nō erat præterea hoc loco præmittenda maxīma ex ista tua ad Pontificatum assumptione cum Ferrariensium omnium lætitiā: tum multo magis illustrissimi Ducis nostri Herculis Estēsis celsitudinis tuæ filii ac cliētis obseruantissimi. Sed ut cæteris oratoribus ab is certatim missis: qui sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ aut parēt: aut adherent dicendī locum relinquam: Silentio nostrā illam hilaritatē mandare constitui. Illud tantum dixerō q̄ dux ipse noster Hercules illustrissimus ut uirtuti tuę & felicitati nostrę pariter gratularet: charissimū filium suū Alphonsum uerā patris imaginem ad beatissimos sanctitatis tuæ pedes libentī animo misit. Cum præsertim sibi ætate iam exacta non parisset nisi p̄ aduersam ualitudinē ueniendī ut optaret facultatē denegatam cerneret. Sperans tñ ubi primum corporis uires maius aliquid q̄ in præsentia pollicebuntur fore ut uenerandam

78
istam beatitudinis tuæ & humana longe augustiorem
faciem: quam (licet absens) assidue cernit animo: præsen-
tem intueri: contemplari: uenerari: adorare: atq; alloqui
possit. Tunc immensum gaudiū coram explicabit: qđ
ob sanctitatem tuam concepit ad maximum & excellē-
tissimum istum gradum (diuina prouidētia suggeren-
te) puectam. Interim seipsum charissimum filium om-
nemq; Estensem domum beatitudinī tuę q̄maxime hu-
millimeq; cōmendat. Potentatum uero suum oēm (qui
tu⁹ est) debitam fidem inuiolabilem ac promptissimā
obedientiam: ut & Estenses omnes semper de more: cæ-
teriq; xp̄iani Príncipes consueuere: pro tui pontificatus
amplitudine tuenda: amplificandaq; abunde pollicetur
Oratq; ut sanctitati tuæ uitam inter amplissimas con-
tra fidei xp̄iane hostes uictorias proget: & deinde qui-
eta sede illustrem & diuturnā pro tuæ beatitudinis me-
ritis clementissimus ille rerum oīm opifex deus seruet.

Dixi.

Romæ impressa per mgr̄m Steffanum
Plannck: Iulio Campello Spoletino p̄cu-
rante: Anno saluatoris. M. cccc. lxxxiii.

Nonis Ianuariis.

Vale

Hauē.

¶ Oratio ad Lectorem.

Lector diuitiarū pede & soluta
Et iunctarū simul omnis usq; uocis
Summi Pontificis patrū ante & ora:
Sancto concilio: & dei senatu
Altum qui cupis inclytumq; munus
Dicendi: caueas prolixitatem:
Et quicquid nomini graue est latino.
Et discas aliquando me magistra
Gnatonem remouere ab hoc theatro
Dulcis: lucidulus: grauis: latinus:
Tersus: candidulus: seuerus: altus:
Simplex: rectus: amoenus: atq; apertus:
Romanus bonus: & mere facundis
Et totus breuis: & modestus esse.
Cunctis ordinibus: senatuq;
Doctis omnibus: & bonis placebs.
Summo pontifici: deoq; nostro
Sic tu: perpetuo decens honore
Successus referens diu cupitos:
Temnes Rinocerotis usq; Nasum.

Vale.

INC

1574